

OD REDAKTORA

EKOMEDIA. DZIENNIKARSTWO WOBEC ZMIAN KLIMATYCZNYCH

„[...] najwięcej napracowałem się nad opisem cienia, które rzuca drzewo, nad opisem milczenia rzeki, która płynie przez Saharę. Ale na te obrazy krytycy nie zwracają uwagi”¹ – zanotował na kartach VI tomu „Lapidariów” Ryszard Kapuściński. Przywołana tu myśl zdaje się doskonale obrazować wyzwania, z którymi nadal, kilkanaście lat po śmierci autora „Hebanu”, mierzą się dziennikarze, wciąż poszukujący skutecznych i adekwatnych sposobów opowiadania o kwestiach związanych z postępującymi zmianami klimatycznymi czy o relacjach człowieka z pozaludzką naturą. Oddawany właśnie w ręce Czytelników trzeci numer *Zeszytów Prasoznawczych* pomyślany został jako numer monograficzny, którego temat przewodni – „Ekomedia. Dziennikarstwo wobec zmian klimatycznych” – jest próbą przyjrzenia się z medioznawczej perspektywy niezwykle aktualnym problemom i wyzwaniom współczesnego świata.

Dostrzegając wagę naukowej refleksji nad problematyką ekomediów, zapraszamy do lektury zróżnicowanych pod względem tematycznym i metodologicznym, a jednocześnie połączonych wspólnym hasłem, artykułów naukowych, których autorki z rozmaitych perspektyw omawiają sposoby prezentowania w środkach masowego przekazu problematyki ekologicznej. Numer otwiera tekst dr hab. Justyny Tabaszewskiej, prof. IBL PAN (Instytut Badań Literackich PAN) pt. „Wektory ekosprawiedliwości. Reportaże eko- i antropocentryczne”, w którym badaczka poddaje analizie porównawczej dwa teksty reportażowe: „Głód” M. Caparrosa oraz „Śmierć w Amazonii” A. Domosławskiego. Autorka w swych dociekaniach koncentruje się na tym, w jaki sposób założenia ekosprawiedliwości mają swoje odzwierciedlenie w obszarze dziennikarstwa zaangażowanego.

W artykule „*Animal studies* jako terytorium badawcze w polskim medioznawstwie. Obrazy zwierząt w mediach podczas kataklizmów” dr hab. Magdalena Hodalska, prof. UJ (Uniwersytet Jagielloński) przypomina o niezwykle ważnym obszarze badawczym, który na gruncie polskiego medioznawstwa wciąż nie spotyka się ze szczególnym zainteresowaniem naukowców. Badaczka – dokonawszy szczegółowej rekapitulacji stanu badań prowadzonych przez zagranicznych autorów w obszarze *Critical Animal and Media Studies* – przedstawia zróżnicowane sposoby prezentowania zwierząt w przekazach medialnych na temat katastrof.

---

1 R. Kapuściński, *Lapidarium VI*, Warszawa 2007, s. 13.

VIII

Dr hab. Anna Ślósarz, prof. UKEN (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej) swój tekst pt. „Media o ociepleniu klimatu: biznes i emocje a fakty” poświęca omówieniu negatywnych praktyk, stosowanych przez środki masowego przekazu, które nie zawsze w sposób wyczerpujący, rzetelny i etyczny komunikują o problematyce zmian klimatu. W artykule badaczka rozważa zagrożenia wynikające z percypowania tak prezentowanych treści przez osoby młode i zwraca uwagę na konieczność uwzględnienia w procesie edukacyjnym nauki krytycznego odbioru komunikatów medialnych.

Spojrzenie na problematykę ekomediiów w perspektywie językoznawczej przynosi artykuł dr Katarzyny Ostrowskiej (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) pt. „Charakterystyczne kolokacje w wybranych ekoreportażach prasowych z lat 2022–2024”. Opierając się na publikacjach magazynu *National Geographic. Polska*, badaczka przy pomocy analizy korpusowej oraz badań ilościowo-jakościowych zbiera i omawia najważniejsze związki wyrazowe pojawiające się we współczesnym dyskursie ekoreportażowym.

Dr Ewa Modrzejewska (Uniwersytet Warszawski) i mgr Dagmara Mateja (Szkola Doktorska Nauk Humanistycznych, Uniwersytet Warszawski) w szkicu pt. „Wizualizacje danych w polskim ekodyskursie prasowym” zwracają szczególną uwagę na relację tekstu i obrazu w publikacjach polskich dzienników i tygodników opinii traktujących o kwestiach ekologicznych. Badaczki pokazują, kiedy wizualizacje danych w tego rodzaju przekazach służyć mogą pogłębieniu wiedzy odbiorców, kiedy zaś stanowią narzędzie służące li tylko prostemu ilustrowaniu i potwierdzaniu tez formułowanych przez twórców prasowych publikacji.

Dział „Artykuły i rozprawy” zamyka artykuł dr Edyty Żyrek-Horodyskiej (Uniwersytet Jagielloński) pt. „Ekoreportaże Jana Mencwela i Michała Książka w świetle paradygmatu dziennikarstwa ekologicznego”. Tekst ten zogniskowany jest wokół problematyki genologicznej, przynosząc rozpoznania na temat poetyki ekoreportażu, jego funkcji i pozycji na współczesnym polskim rynku wydawniczym.

W niezwiązany bezpośrednio z tematem przewodnim niniejszego numeru dziale *Varia* publikujemy artykuł mgr Moniki Szafrąńskiej (Szkola Doktorska Nauk Społecznych, Uniwersytet Jagielloński). Tekst pt. „War Fact-Checking: Strategies and Methodology for Debunking Disinformation on the War in Ukraine on the Demagog.org.pl Website” prezentuje wyniki badań dotyczących sposobów weryfikowania przez portal Demagog.org.pl fałszywych informacji na temat wojny w Ukrainie. W tym dziale zamieszczamy także artykuł „Conspiracy Theories Generated by Digital Anti-Vaccination Communities. Netnographic Case Study of a Facebook Group”, którego autorkami są dr Bogna Halska-Pionka (Uniwersytet Jagielloński) i mgr Patrycja Cheba (Szkola Doktorska Nauk Społecznych, Uniwersytet Jagielloński).

Zachęcamy ponadto do lektury trzech tekstów zamieszczonych w tradycyjnie już zamykającym numer *Zeszytów Prasoznawczych* dziale „Z życia naukowego”. Tę część otwiera recenzja autorstwa dr hab. Magdaleny Hodalskiej, prof. UJ, poświęcona „Leksykonowi terminów medialnych”, który ukazał się w 2024 roku

pod redakcją Kazimierza Wolnego-Zmorzyńskiego, Krystyny Doktorowicz, Ryszarda Filasa i Pawła Płanety. Uwadze Czytelników polecamy ponadto napisaną przez mgr Magdalenę Idem recenzję książki pt. „Magazyn ilustrowany *Ty i Ja*. Projekt alternatywnych stylów życia w PRL-u”. Niniejszy numer zamyka przygotowane przez dr Justynę Maguś (UMCS w Lublinie) sprawozdanie z 15. edycji konferencji pt. „Współczesne media: nadawca – odbiorca – użytkownik”, zorganizowanej w Lublinie w dniach 18–19 kwietnia 2024 roku.

Życzymy przyjemnej lektury.

Edyta Żyrek-Horodyska

 0000-0002-7276-1736

redaktorka numeru

Early View